

Standard II. Profilaktyka

Placówka posiada jasne wytyczne do działań w celu zapobiegania działaniu na szkodę dziecka i jego krzywdzenia

§1

Rekrutacja kadry

1. W ramach rekrutacji członków personelu pracujących w Placówce prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi, poprzez przeprowadzenie rozmowy wartościującej jakość oddziaływań wychowawczych, analizującej usposobienie względem dzieci i młodzieży oraz preferowane przez kandydata metody wychowawcze. Ponadto w miarę możliwości sprawdzane są referencje kandydata.
2. Placówka uzyskuje o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego).
3. Kadra systematycznie jest szkolona w zakresie prawidłowego traktowania dzieci i eliminowania zdarzeń noszących znamiona krzywdzenia.

§2

Zasady bezpiecznych relacji kadry z dziećmi

Ze względu na specyfikę działalności jednostek pieczy zastępczej, polegającej na sprawowaniu opieki całkowitej nad małoletnimi ze specyficznymi potrzebami opiekuńczymi, niemożliwe jest bardzo precyzyjne i normatywne uregulowanie kwestii relacji werbalnych oraz kontaktu fizycznego z dzieckiem.

1. Kadra ma obowiązek wykazywać się takim postępowaniem pedagogicznym, **szanować podmiotowość/uczucia dziecka**, w sposób adekwatny komunikować się z dzieckiem i reagować na jego potrzeby.
  - a. *Należy uważnie wysłuchać dziecka.*
  - b. *Należy udzielać odpowiedzi w sposób jasny i zrozumiały dla dziecka, nawiązując przy tym kontakt wzrokowy.*
  - c. *Zamiast poddawać krytyce wypowiedzi na temat błędnych spostrzeżeń dziecka, należy delikatnie skorygować jego percepcję, używając komunikatu „ja”.*
  - d. *Należy nie bagatelizować zgłaszanych przez dziecko problemów, ponieważ problem, który dorosły postrzega jako błażostkę, dla dziecka może być problemem wielkiej rangi.*

- e. *Należy oceniać konkretne zachowanie, nie etykietować dziecka. Oceniać konkretne zachowanie, a nie całość funkcjonowania dziecka. Zamiast „Jesteś złośliwy”, należy użyć sformułowania „Twoje zachowanie było złośliwe”*
- f. *Należy szanować, uznawać i nie negować uczuć dziecka, ponieważ pojawienie się uczuć jest niezależne od woli człowieka. Zależne od nas jest natomiast to, co z tymi uczuciami zrobimy. Czy na przykład negatywne uczucia względem drugiej osoby przełożymy w działanie na jej szkodę.*
- g. *Należy umożliwić dziecku rozładowanie negatywnych emocji w sposób nieszkodliwy dla niego samego oraz otoczenia.*

2. Należy szanować autonomię dziecka, **wdrażać zindywidualizowane metody pracy wychowawczej**, ze względu na koedukacyjny charakter placówek oraz funkcjonowanie grup mieszanych pod względem poziomu sprawności intelektualnych, poznawczych, ruchowych, stanu zdrowia, poziomu dostosowania społecznego oraz poziomu demoralizacji małoletnich.

a. *Każde dziecko ma prawo do przywilejów adekwatnych do jego możliwości i sprawności. Przywileje odbierane są dopiero w przypadku niewłaściwego korzystania z nich.*

b. *Zakres obowiązków oraz poziom realizacji samoobsługi należy dostosowywać do możliwości dziecka.*

c. *Należy bilansować dzieciom czas poświęcony na obowiązki szkolne/domowe z czasem na wypoczynek bierny i aktywny. W celu przeciwdziałania przemęczeniu psychofizycznemu dzieci lub przeciwnie kultywowaniu konsumpcyjnego trybu życia.*

3. Ze względu na sprawowanie opieki całkowitej, w ramach której zaspokajane na terenie Placówki są wszystkie potrzeby dzieci, w tym potrzeby fizjologiczne (np. spożywanie posiłków, czynności higieniczne, sen, wypoczynek, leczenie) należy troszczyć się o wyeliminowanie zjawiska deprivacji potrzeb. Umożliwienie **swobodnego zaspokajania potrzeb** poprzez:

- a. *nieograniczanie korzystania z łazienki w racjonalnym zakresie*
- b. *umożliwienie zamykania drzwi łazienkowych*
- c. *zapewnienie wychowankom intymności w pomieszczeniach sanitarnych i sypialnych*
- d. *nielimitowanie czasu spożywania posiłków w racjonalnym zakresie*
- e. *zapewnienie całodobowego dostępu do podstawowych produktów spożywczych*
- f. *zapewnienie możliwości wyboru produktów żywnościowych w racjonalnym zakresie*
- g. *zapewnienie odpowiednich warunków do snu i wypoczynku*
- h. *zapewnienie intymności przy wszelkich procedurach medycznych*
- i. *zapewnienie najbardziej optymalnego przydziału wychowanków w pokojach, biorąc pod uwagę wzajemne relacje dzieci*
- j. *tworzenie warunków sprzyjających wychodzeniu w ciągu doby z sytuacji społecznej, umożliwienie dzieciom spędzania czasu w samotności*
- k. *udzielenie pomocy w czynnościach higienicznych oraz spożywaniu posiłków dzieciom tego wymagającym.*

4. Wychowawcy organizują aktywności zapewniające dzieciom **wszechstronny rozwój**, wzmacniają, rozwijają, utrwalają mocne strony dziecka oraz pomagają w pokonywaniu trudności, eliminują zachowania niewłaściwe, niepożądane, agresywne lub krzywdzące innych. Kierując się zasadą, że „moja wolność kończy się tam, gdzie zaczyna się krzywda innych”.
5. Pozytywne zachowania dzieci wzmacniane są poprzez **nagradzanie** słowne, pochwały, nadanie roli lidera na czas konkretnej aktywności/zadania, dodatkowe przywileje, podniesienie kieszonkowego.
6. W każdym przypadku negatywnego, nieakceptowalnego zachowania dziecko jest informowane o **konsekwencji** swojego postępowania. Konsekwencją nieodpowiedniego zachowania jest odsunięcie dziecka od zabawy/aktywności, odebranie przywileju, obniżenie kieszonkowego, nałożenie dodatkowych obowiązków. Należy mieć na względzie, że konsekwencje muszą być precyzyjnie określone w czasie. Nie można ponosić konsekwencji w nieskończoność lub przez bardzo długi czas. Czym krótszy czas konsekwencji, tym osiągamy lepszy efekt wychowawczy i większą motywację do poprawy zachowania.
7. W przypadku uwidocznionego dążenia dziecka do bezpiecznego, potrzebnego kontaktu fizycznego z wychowawcą, polegającego na przytuleniu, należy umożliwić ten kontakt najlepiej w obecności osoby trzeciej, po uprzednim zapytaniu dziecka o potwierdzenie chęci do takiego kontaktu. U wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych dochodzi do deprivacji **potrzeby przynależności**, bliskości, dotyku, budowania więzi. Bezpieczny dotyk przeciwdziała pogłębianiu tej deprivacji.
8. Należy zachowywać **szczególną ostrożność** wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego lub zaniedbania. Jeżeli małoletni dąży do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

§3

Zachowania niedozwolone

1. Zabrania się wszelkich przejawów **przemocy i agresji fizycznej**, naruszenia nietykalności fizycznej oraz naruszania integralności ciała poprzez popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, policzkowanie, szarpanie za włosy, deptanie, wbijanie paznokci, szczypanie, bicie przedmiotami.

Wyjątek:

Stanowcze i radykalne interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w obecności innego pracownika lub wychowanka w sytuacjach:

- *zagrożenia życia i zdrowia dotyczących, agresji, autoagresji, bójek pomiędzy wychowankami (rozdzielenie, przytrzymanie, obezwładnienie),*
- *stosowania metody holdingu,*
- *działań z zakresu pomocy przedmedycznej,*

➤ *zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, powódź, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich)*

2. Zabrania się wszelkich przejawów **przemocy psychicznej**, naruszania godności dziecka poprzez ośmieszanie, stosowanie wyzwisk, wulgaryzmów, gróźb, niestosowanej krytyki, szantażowania, izolowania, karania izolowaniem od kontaktu z osobami bliskimi.

3. Zabrania się wszelkich przejawów **przemocy seksualnej**, polegającej na erotyzowaniu wypowiedzi oraz przekazów niewerbalnych, dążeniu do kontaktów cielesnych, podglądania, udostępniania treści pornograficznych, wchodzenia do łazienki, sypialni bez pukania.

W przypadku konieczności otwarcia łazienki w celu zapobiegania niebezpieczeństwom, utracie zdrowia lub życia wychowanka, należy wcześniej poinformować osobę znajdującą się w łazience o zamiarze otwarcia drzwi i uwzględnić czas niezbędny na ubranie się lub okrycie ciała.

4. Zabrania się jakichkolwiek przejawów krzywdzenia dziecka polegających na karaniu deprivacją **potrzeb fizjologicznych**, przymuszaniu do realizowania czynności fizjologicznych lub przymuszaniu do kontaktu z płynami ustrojowymi, wydalinami i wydzielinami biologicznymi.

5. Zabrania się jakichkolwiek przejawów karania dziecka poprzez **niszczenie jego mienia**, przedmiotów wartościowych lub niszczenie/odbieranie przedmiotów sentymentalnych, pamiątkowych, w tym wytworów artystycznych.

6. Zabrania się kadrze wykorzystywania w celu osiągnięcia **osobistych korzyści** pozycji władzy, relacji zależności, przewagi intelektualnej/fizycznej w stosunku do wychowanków.

7. Zabrania się ujawniania osobom postronnym **informacji o dziecku**, jego sytuacji szkolnej, zdrowotnej, rodzinnej oraz udostępniania, upubliczniania, rozpowszechniania jego danych osobowych, korespondencji oraz wizerunku.

8. Zabrania się prowokowania takich aktywności jak natarczywe łaskotanie, udawanie walki z dziećmi czy **brutalne zabawy fizyczne**.

§4

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu

1. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:

a. dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard)

b. działalność innych użytkowników zagrażająca dobru uczniów

c. oprogramowanie umożliwiające śledzenie i pozyskanie danych osobowych małoletnich użytkowników

2. Działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do zagrożeń w sieci:

a. *dostarczanie wychowankom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną*

b. *działania profilaktyczne propagujące zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz definiujące zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych*

c. *poszerzanie wiedzy na temat różnych form cyberprzemocy oraz sposobu reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia*

d. *propagowanie zasad dobrego zachowania w internecie*

- 3.** Wychowankowie posiadają telefony komórkowe, sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność. Placówka nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie lub kradzież sprzętu.
- 4.** Placówka zapewnia wychowankom dostęp do sieci internetowej.
- 5.** Rozwiązania organizacyjne na poziomie Placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
- 6.** W Placówkach wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci, przeglądów komputerów będących własnością Placówki dokonuje inspektor ochrony danych osobowych oraz informatyk.
- 7.** Każdy wychowanek jest zobowiązany powiadomić wychowawcę o posiadaniu telefonu komórkowego lub innego sprzętu elektronicznego, źródle jego pochodzenia w celu uzupełnienia protokołu, dotyczącego posiadanego sprzętu.
- 8.** W przypadku utraty lub dokonania zmian dotyczących telefonu lub innego urządzenia multimedialnego, wychowanek zobowiązany jest powiadomić wychowawcę o tym fakcie.
- 9.** Wychowanek ma prawo korzystać z urządzeń multimedialnych z zastrzeżeniem, że używa ich do właściwych celów, nie korzysta w celu dostępu do treści pornograficznych, nie narusza zasad współżycia społecznego, nie zaburza relacji międzyludzkich oraz nie zaniedbuje realizacji obowiązku szkolnego, snu oraz innych obowiązków na terenie placówki.
- 10.** Niedozwolone jest korzystanie z internetu w celu dostępu do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, przemoc, treści szkodliwe dla zdrowia i życia, promujące używanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych).
- 11.** Niedozwolone jest stosowanie cyberprzemocy, poprzez nękanie, zastraszanie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów oraz podszywanie się w sieci pod inną osobę wbrew jej woli.
- 12.** Utrwalanie dźwięku i obrazu jest możliwe jedynie za wiedzą i zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej.
- 13.** Niedozwolone jest udostępnianie w internecie zdjęć, filmów oraz nagrań dźwiękowych z wizerunkiem lub głosem innej osoby bez jej zgody.
- 14.** Korzystanie ze sprzętu multimedialnego nie może zakłócać planu zajęć realizowanych na terenie Placówki.

15. Nie jest dopuszczalne korzystanie z cudzego urządzenia bez wiedzy i zgody właściciela.
16. W przypadku naruszenia zasad korzystania z urządzeń, zaobserwowanego uzależnienia lub szkodliwego wpływu na funkcjonowanie dziecka, należy odebrać urządzenie do "depozytu" (urządzenie zostaje wyłączone w obecności dziecka i umieszczone w zamkniętej szafie)
17. W przypadku podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści, należy ustalić okoliczności zdarzenia, zabezpieczyć dowody, poinformować o sytuacji dyrektora Placówki, objąć pomocą poszkodowanego wychowanka.

§5

Ochrona danych osobowych

1. Placówka uznając prawo wychowanka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku wychowanka.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem (wymóg art. 8 RODO).
4. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
5. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów prawnych lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
6. Pracownikowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu ucznia) na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/ opiekuna prawnego lub małoletniego, który ukończył 16 lat.
7. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych małoletnich posiadają upoważnienie do ich przetwarzania danych osobowych (na podstawie art. 6 i 9 RODO).
8. W Placówce wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.
9. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.
10. Wszystkie pozostałe kwestie regulują obowiązujące w Placówce Standardy Bezpieczeństwa Informacji, Polityka Bezpieczeństwa Informacji oraz Instrukcja Zarządzania Systemami Informatycznymi.

§6

Edukacja kadry

Placówka zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:

- *rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci*
- *procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia*
- *odpowiedzialności prawnej pracowników placówki zobowiązanych do podejmowania interwencji*

§7

Edukacja wychowanków

Cała kadra pedagogiczna Placówki jest przygotowana do edukowania dzieci na temat ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem. W pracy wychowawczej systematycznie edukuje wychowanków w tym zakresie.

§8

Promocja

Placówka dysponuje, upublicznia w Placówkach i udostępnia wychowankom materiały edukacyjnymi i aktywnie je wykorzystuje w pracy wychowawczej.